

İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonellerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Examining the Attitudes of Occupational Health and Safety Professionals Towards Scientific Studies

Ali Ağar^{1*} - İsmail Tuğrul² - M. Nurullah Acar³

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Borçka Acarlar Meslek Yüksekokulu, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, Artvin, Türkiye. Asst. Prof. Dr., Artvin Çoruh University, Borçka Acarlar Vocational School, Department of Occupational and Safety, Artvin, Türkiye. <https://ror.org/02wcpmn42>, <https://orcid.org/0000-0003-2771-9587>, aliagar828@gmail.com

² A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı, Diyarbakır, Türkiye.

Class A Occupational Safety Specialist, Diyarbakır, Türkiye. <https://orcid.org/000-0003-3129-9538>, itugrul6216@gmail.com

³ A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı, Ankara, Türkiye.

Class A Occupational Safety Specialist, Ankara, Türkiye. <https://orcid.org/0000-0001-9321-0418>, acarkan69@gmail.com

* Sorumlu Yazar

Araştırma Makalesi

Süreç

Geliş Tarihi: 25.02.2026

Kabul Tarihi: 07.07.2026

Yayın Tarihi: 31.07.2026

İntihal Denetimi

Bu makale, en az iki hakem tarafından değerlendirilmiş ve intihal içermediği tespit edilmiştir.

Değerlendirme

Ön İnceleme: Editörler.

İçerik İnceleme: İki dış hakem/Çift taraflı kör hakemlik.

Telif Hakkı & Lisans

Yazarların çalışmaları CC-BY 4.0 lisansı altında yayımlanmakta olup yazarlar çalışmalarının telif hakkına sahiptir.

Etik Beyan

Bu çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 16.05.2025 tarihli ve E-18457941-050.99-178630 sayılı kararı ile etik olarak onaylanmıştır. Ali Ağar - İsmail Tuğrul - M. Nurullah Acar

Etik Bildirim

calismailiskileri@csgb.gov.tr

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Yayıncı

ÇASGEM, Ankara, Türkiye

Atıf

Ağar A.-Tuğrul İ.-Acar M. N. (2026). İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonellerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 17(2), 109-125.

Öz

Bu araştırma, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikteki çalışma, Haziran-Ağustos 2025 tarihleri arasında çevrimiçi anket yöntemiyle yürütülmüş ve Türkiye’de görev yapan 199 İSG profesyoneli araştırmaya dâhil edilmiştir. Veriler, sosyo-demografik bilgi formu ve Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ) kullanılarak toplanmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 36,7 yıl olup, %52,8’i kadın ve %68,9’u lisans veya lisansüstü mezundur. Bulgular, BATÖ puanlarının cinsiyet, medeni durum, çalışma şekli, eğitim düzeyi, meslek grubu, tehlike sınıfı, mesleki deneyim, haftalık çalışma süresi, güncel İSG gelişmelerini takip etme ve bilimsel toplantılara katılım durumuna göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur ($p>0,05$). Buna karşın yaş ile ölçeğin bir alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,150$; $p<0,05$). Sonuç olarak, bilimsel araştırmalara yönelik tutumların incelenen değişkenlerden büyük ölçüde bağımsız olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İşyeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanı, Diğer Sağlık Personeli, Bilimsel Araştırma, Tutum.

Research Article

History

Received: 25.02.2026
Accepted: 07.07.2026
Date Published: 31.07.2026

Plagiarism Checks

This article has been reviewed by at least two referees and found to be free of plagiarism.

Peer-Review

Preliminary Review: Editors.
Content Review: Two external reviewers/Double-blind peer review.

Copyright & License

The authors' works are published under the CC-BY 4.0 license, and the authors retain the copyright to their works.

Ethical Statement

This study has been ethically approved by the Artvin Çoruh University Scientific Research and Publication Ethics Board with decision number E-18457941-050.99-178630 dated 16.05.2025. Ali Ağar - İsmail Tuğrul - M. Nurullah Acar

Complaints

calismailiskileri@csgeb.gov.tr

Conflict of Interest

The authors have stated that there is no conflict of interest.

Published

ÇASGEM, Ankara, Türkiye

Cite as

Ağar T., Tuğrul İ., Acar M.N. (2026). *Examining the Attitudes of Occupational Health and Safety Professionals Towards Scientific Studies*. *Journal of Labour Relations*, 17(2), 109-125.

Abstract

This study aimed to examine the attitudes of occupational health and safety (OHS) professionals toward scientific research. This cross-sectional descriptive study was conducted between June and August 2025 using an online survey and included 199 OHS professionals working in Türkiye. Data were collected using a sociodemographic questionnaire and the Attitude Toward Scientific Research Scale (ATSRS). The mean age of the participants was 36.7 years; 52.8% were female and 68.9% held undergraduate or postgraduate degrees. The findings indicated that ATSRS scores did not differ significantly according to gender, marital status, work schedule, educational level, professional group, workplace hazard class, professional experience, weekly working hours, following current OHS developments, or participation in scientific meetings ($p>0.05$). However, a weak positive correlation was found between age and one of the scale sub-dimensions ($r=0.150$, $p<0.05$). In conclusion, attitudes toward scientific research appear to be largely independent of the sociodemographic and occupational variables examined in this study.

Keywords: Occupational Physician, Occupational Safety Specialist, Other Healthcare Personnel, Scientific Research, Attitude.

Giriş

Bilimsel araştırma literatürde var olan bilgileri gözden geçirmek, var olan bilgiyi doğrulamak, yeni bilgi elde etmek amacıyla verilerin amaçlı ve sistemli şekilde toplanması, incelenmesi ve yorumlanması şeklinde tanımlanmaktadır (Kanadlı vd., 2024). Bir mesleğin uzmanlaşması için araştırmalar ve veriler ile elde edilmiş bilimsel bilgi içeriğinin olması ve bu bilgilerin sahaya veya uygulama alanına yansıtılması gerekmektedir (Aydın vd., 2015). Bilimsel ve doğru araştırmaların yapılması belirli bir konuya olan merakın ve ilginin araştırılması konusunda bilime olan inancın teşvik edilmesidir (Rutjens vd., 2018). Bu yüzden araştırma, bilginin teorisini ve pratiğini birbirine bağlayan akademik ve profesyonel çalışmayı güçlendiren bir köprü olarak kabul edilmektedir (Hernández vd., 2021).

Literatürde tutum; belirli bir referans nesnesinin doğası gereği fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak belirli bir şekilde davranma eğilimi ve bununla ilişkili duygular ve bilişsel süreçleri kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Lesińska-Sawicka, 2022). Davranış ise genel olarak canlılar tarafından gerçekleştirilen tüm eylemleri kapsamaktadır (Aisya Maulida Agusdin, 2022). Tutum, bireyin ortaya çıkan durumlar karşısında geliştirdiği düşünce, duygu ve davranış eğilimlerinin bütünüdür ifade etmektedir (Cerev & Yenihan, 2021). Bilime yönelik tutumlar ise duyguları, inançları ve değerleri kapsayan daha çok bilimsel zihin alışkanlıklarıyla veya bilimsel düşünmeyle ilgilidir (Tai vd., 2022). Davranış tahmin etmede önemli bir rol oynayan tutumlar, bir nesneye yönelik bilişsel tercih ve davranışsal yatkınlık olarak tanımlanır (Landa-Blanco & Cortés-Ramos, 2021). Bilim ve teknolojiye ilişkin tutumsal değerlendirmeler bireyler arası farklılığı karakterize eder (Fonseca vd., 2023). Araştırmaya yönelik tutum motivasyonun belirleyici bir göstergesidir. Araştırmacı olumlu tutumlara sahipse, araştırmaya yatkınlığın yanı sıra proaktif bir yaklaşımla bilgiyi detaylandırmaya yönelik yetenek ve beceriler geliştirecektir (Hernandez vd., 2022). Bilimsel bilginin öneminin ve ekonomik faydasının giderek daha fazla tanınması, kültürel öneminin iyi anlaşılması bilime ve bilim adamlarına karşı olumlu tutumların teşvik edilmesi gerekmektedir (de Jong vd., 2020).

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) bilimi, çalışanların sağlığına ve refahına zarar verebilecek tehlikelerin kontrol edilmesini sağlayan çok disiplinli bir alandır (Alli, 2008). İş sağlığının tıbbi boyutuna ilişkin insan gücü hekimler ve diğer sağlık personelinin (DSP) oluşurken, iş hijyeni ve iş güvenliği alanındaki çalışmalar ise esas olarak iş güvenliği uzmanları (İGU) ve ilgili diğer teknik personel tarafından yürütülmektedir (Bilir, 2019).

İSG profesyonellerine yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda; depresyon düzeyleri ile iş tatmini arasındaki ilişki, iş yükü, iş stresi, mesleki sorunlar ve yönetsel uygulamalar gibi konuların ele alındığı görülmektedir (Atalı vd., 2023). Ayrıca iş güvenliği uzmanlarının iş tatmin düzeyleri ve bu düzeyi etkileyen faktörlerin incelendiği çeşitli araştırmalar da literatürde yer almaktadır (Karakaya & Sancı, 2017; Ertaş, 2023). Bununla birlikte, İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını doğrudan değerlendiren çalışmaların oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Oysa bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutum geliştirilmesi; kanıta dayalı uygulamaların yaygınlaştırılması, mesleki gelişimin desteklenmesi ve İSG uygulamalarının bilimsel temeller doğrultusunda yürütülmesi açısından önem

taşımaktadır. Bu nedenle İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının belirlenmesi, hem mesleğin profesyonelleşme sürecine katkı sağlayacak hem de bilimsel bilginin uygulama alanına aktarılmasına ilişkin mevcut bilgi boşluğunun doldurulmasına yardımcı olacaktır.

İSG'nin en önemli belirleyici özelliklerinden biri tutum olup, yapılan literatür araştırmalarında iş kazalarının önde gelen nedenlerinin tutum hataları olduğu belirtilmektedir (Aisya Maulida Agusdin, 2022). İSG profesyonelleri, işyerinden kaynaklanan ve çalışanların sağlık ile esenliğini olumsuz etkileyebilecek tehlike ve risklerin öngörülmesi, tanımlanması, değerlendirilmesi ve kontrol altına alınmasından sorumlu kişilerdir (Erdoğan & Genç, 2023). Bireylerin mesleklerine yönelik tutumları, yaptıkları işte başarılı olabilmeleri açısından önemli bir belirleyicidir. İSG profesyonellerinin mesleklerine yönelik tutumları ise yalnızca nitelikli bir mesleki kariyerin geliştirilmesi bakımından değil, aynı zamanda çalışma ortamlarının kalitesinin artırılması ve buna bağlı olarak toplumsal faydanın sağlanması açısından da büyük önem taşımaktadır (Cerev & Yenihan, 2021). Bir meslek alanının profesyonelleşebilmesi için bilimsel araştırmalar yoluyla üretilen bilginin varlığı ve bu bilginin uygulamaya etkin biçimde aktarılması gerekmektedir (Yılmaz vd., 2020). Bununla birlikte, ulusal ve uluslararası literatürde İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını doğrudan inceleyen çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmalar daha çok İSG kültürü, güvenlik iklimi, mesleki yeterlilik ve iş kazaları gibi konulara odaklanırken, İSG profesyonellerinin bilimsel bilgi üretimi ve bilimsel çalışmalara yönelik yaklaşımlarını değerlendiren araştırmaların yetersiz kaldığı dikkat çekmektedir. Bu durum, mesleki uygulamaların bilimsel temellerle desteklenmesi açısından önemli bir bilgi boşluğuna işaret etmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, Türkiye'de görev yapan İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutum düzeylerini ortaya koymak ve bu tutumların çeşitli sosyodemografik ve mesleki değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmektir.

2. Araştırma Yöntemi

2.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma İş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarının incelenmesi için kesitsel tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

2.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Bu araştırma, Haziran–Ağustos 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) profesyonellerine yönelik olarak çevrim içi anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılara, araştırmanın duyurusu sosyal medya platformları (ör. Mesleki gruplar, forumlar ve ilgili çevrim içi topluluklar) üzerinden ulaştırılmıştır.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'de görev yapan İSG profesyonelleri (işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli) oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tekniği kullanılmıştır (Yildirim & Şimşek, 2011). Bu yöntem, araştırmacının ulaşılabilir durumda olan katılımcılardan veri toplamasına olanak sağlaması ve geniş coğrafi dağılıma sahip çalışma

gruplarına kısa sürede erişim imkânı sunması nedeniyle tercih edilmektedir (Patton, 2015). Bu kapsamda İSG profesyonellerinin yoğun olarak kullandığı sosyal medya platformları aracılığıyla çevrim içi anket formu paylaşılmıştır. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden tüm İSG profesyonelleri çalışma kapsamına alınmış ve formu eksiksiz dolduran 199 katılımcı ile araştırma tamamlanmıştır. Nitelikli veri elde etmek amacıyla farklı yaş, meslek, eğitim düzeyi ve mesleki deneyime sahip katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle elde edilen örneklemin, Türkiye’de görev yapan İSG profesyonellerinin farklı sosyodemografik ve mesleki özelliklerini yansıttığı değerlendirilmektedir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma Sosyo-Demografik Bilgi Formu ve Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sosyo-Demografik Bilgi Formu araştırmacılar tarafından hazırlanan İSG profesyonellerinin demografik özellikleri ve meslekleri ile ilgili özelliklerini içeren toplam 11 adet sorudan oluşmaktadır. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ), Korkmaz ve ark. (2011) tarafından Türkiye’de geliştirilen ve geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan, beşli Likert tipinde 30 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek; F1: Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik (1–8. maddeler), F2: Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum (9–17. maddeler), F3: Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum (18–24. maddeler) ve F4: Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum (25–30. maddeler) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, bireylerin bilimsel araştırmalara katılım ve araştırmacılarla iş birliği yapmaya yönelik isteklilikleri ile bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara ilişkin olumlu ve olumsuz tutumlarını değerlendirmektedir. Ölçekte yer alan maddeler; hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve tamamen katılıyorum (5) seçenekleriyle puanlanmakta olup toplam puan aralığı 30–150 arasında değişmektedir. Ölçekten elde edilen puanların artması, F1 ve F2 alt boyutlarında olumsuz tutumun arttığını; F3 ve F4 alt boyutlarında ise olumlu tutumun arttığını göstermektedir. İlk iki alt boyuttaki maddeler olumsuz, son iki alt boyuttaki maddeler ise olumlu ifadelerden oluşmaktadır. Bu nedenle alt boyutlar birbirleriyle ters yönlü olup toplam puanın yorumlanması yerine alt boyut puanlarının ayrı ayrı değerlendirilmesi önerilmektedir. Araştırmada olumlu maddeler ters kodlanarak (5–1), olumsuz maddeler ise doğrudan (1–5) puanlanmıştır. Ölçeğin geliştirildiği çalışmada Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .91 olarak bildirilmiş (Korkmaz vd., 2011) olup, bu çalışmada da Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 22 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ait demografik bilgiler tanımlayıcı istatistikler (sayı ve yüzde) ile BATÖ ölçeğine ait alt boyut puanları ise ortalama (X) ve standart sapma (SS) değerleri üzerinden sunulmuştur.

Verilerin normal dağılıma uygunluğu çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları incelenerek değerlendirilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin çarpıklık değerlerinin -1.373 ile -0.364 arasında, basıklık değerlerinin ise 0.142 ile 3.767 arasında değiştiği belirlenmiştir. Elde edilen değerlerin kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer alması nedeniyle verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir.

(Tablo 1). Bu doğrultuda iki grup karşılaştırmalarında Bağımsız Örneklem t Testi, üç veya daha fazla grup karşılaştırmalarında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Pearson korelasyon katsayısı (r), değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü göstermektedir. Pozitif değerler değişkenlerin birlikte arttığını, negatif değerler ise bir değişken artarken diğerinin azaldığını ifade etmektedir. Korelasyonun gücü; 0.00–0.19 çok zayıf, 0.20–0.39 zayıf, 0.40–0.59 orta, 0.60–0.79 güçlü ve 0.80–1.00 çok güçlü ilişki olarak değerlendirilmiştir (Mukaka, 2012). Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Tablo 1. *Normallik Test Sonuçları*

Değişkenler	Çarpıklık (skewness)	Basıklık (kurtosis)
F1	-0.364	0.142
F2	-1.034	2.328
F3	-1.373	3.767
F4	-1.229	2.187
Yaş	-0.364	0.142

2.6. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülmesi için Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan gerekli izin alınmıştır (Tarih: 16.05.2025, Sayı: E-18457941-050.99-178630). Katılımcılardan, Google Form üzerinde yer alan “Ankette yer alan soruları gönüllü olarak cevaplıyorum” ifadesi aracılığıyla gönüllülük onamı alınmıştır. Ayrıca, çalışmada kullanılan Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği'nin kullanım izni, ölçeği geliştiren araştırmacıdan e-posta yoluyla çalışmaya başlanmadan önce alınmıştır.

2.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın sonuçları yalnızca Türkiye’de görev yapan İSG profesyonelleri ile sınırlıdır. Bu nedenle bulguların diğer ülkelerdeki İSG profesyonellerine veya farklı meslek gruplarına doğrudan genellenmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tekniği kullanılmış ve veriler çevrim içi ortamda gönüllülük esasına göre toplanmıştır. Bu durum, örneklemin Türkiye’deki tüm İSG profesyonellerini istatistiksel olarak temsil etmesini sınırlandırabileceği gibi, araştırmaya katılmayı tercih eden bireylerin özelliklerinden kaynaklanan seçim yanlılığına da neden olabilir. Bu nedenle elde edilen bulgular değerlendirilirken söz konusu sınırlılıkların dikkate alınması gerekmektedir.

3. Bulgular

Katılımcıların sosyo-demografik ve mesleki özellikleri Tablo 2'de sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 36,7 olup, cinsiyet dağılımı kadınların (%52,8) biraz daha fazla olduğu dengeli bir yapıyı göstermektedir. Medeni durum açısından çoğunluk evli (%62,8) iken, eğitim seviyeleri yüksek olup katılımcıların büyük kısmı lisans veya lisansüstü düzeyindedir (%68,9). Mesleki dağılıma bakıldığında ise en fazla C Sınıfı İGU (%47,7) ve B Sınıfı İGU (%23,6) çalışan bulunmaktadır; işyeri hekimi sayısı ise oldukça azdır (%2,5). Çalışanların iş yeri tehlike sınıfı açısından çok tehlikeli (%42,2) ve az tehlikeli (%34,7) işyerlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Çalışma şekli çoğunlukla düzenli (%88,9) olup, katılımcıların büyük bir kısmı İSG ile ilgili gelişmeleri takip etmektedir (%97); buna karşın bilimsel toplantılara katılım daha sınırlıdır (%46,2). Haftalık çalışma süresi çoğunlukla 40-48 saat arasında (%79,4) olup, meslekteki deneyim açısından hem yeni başlayanlar (%39,2) hem de deneyimli çalışanlar (%44,2) mevcuttur. Genel olarak katılımcılar, mesleki farkındalığı yüksek, eğitim ve deneyim açısından çeşitli bir profil sergilemekte ve araştırmanın kapsamı için dengeli bir örneklem oluşturmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler		Sayı	%
Cinsiyet	Erkek	94	47.2
	Kadın	105	52.8
	Toplam	199	100
Medeni durum	Evli	125	62.8
	Bekâr	74	37.2
	Toplam	199	100
Eğitim durumu	Lise	2	1
	Ön lisans	60	30.2
	Lisans	65	32.7
	Lisansüstü	72	36.2
	Toplam	199	100
Meslek	İşyeri hekimi	5	2.5
	A sınıfı İGU	27	13.6
	B Sınıfı İGU	47	23.6
	C Sınıfı İGU	95	47.7
	DSP	25	12.6
	Toplam	199	100
İş yeri tehlike sınıfı	Az tehlikeli	69	34.7
	Tehlikeli	46	23.1
	Çok tehlikeli	84	42.2
	Toplam	199	100
Çalışma şekli	Düzenli	177	88.9
	Vardiyalı	22	11.1
	Toplam	199	100
İSG ile ilgili gelişmeleri izleme	Evet	193	97
	Hayır	6	3
	Toplam	199	100
Bilimsel toplantılara katılma	Evet	92	46.2
	Hayır	107	53.8
	Toplam	199	100
Haftalık çalışma süresi	40-48 saat	158	79.4
	49- 56 saat	28	14.1
	57 ve üzeri saat	13	6.5
	Toplam	199	100
Meslekteki toplam çalışma süresi	0-2 yıl	78	39.2
	3-5 yıl	33	16.6
	6-10 yıl	44	22.1
	11 yıl ve üzeri	44	22.1
	Toplam	199	100
Yaş	Ortalama	36.7	
	Standart sapma	9.39	

Tablo 3'te katılımcıların iki gruplu sosyodemografik özelliklerine göre Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ) alt boyut puanlarının karşılaştırılması sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda cinsiyet değişkenine göre ölçeğin F1, F2, F3 ve F4 alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Kadın katılımcıların F1 ve F2 alt boyutlarındaki puan ortalamalarının erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu farklılıklar istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Medeni durum değişkenine göre yapılan karşılaştırmada evli ve bekâr katılımcıların BATÖ alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Benzer şekilde, çalışma şekline göre düzenli gündüz çalışanlar ile vardiyalı çalışanlar arasında da ölçeğin tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($p>0,05$).

Güncel İSG gelişmelerini takip etme durumuna göre yapılan değerlendirmede, ölçeğin tüm alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Bilimsel toplantılara katılım durumuna göre de BATÖ'nün F1, F2, F3 ve F4 alt boyut puanları açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Her ne kadar bilimsel toplantılara katılan katılımcıların alt boyut puan ortalamaları bazı boyutlarda daha yüksek olsa da, bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı düzeye ulaşmamıştır. Ayrıca çalışma süresi durumuna göre ölçeğin tüm alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3. Çalışanların İki Gruplu Sosyo Demografik Özelliklerinin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeğine (BATÖ) Etkisi

Değişkenler		N	F1 Ort ± SS	F2 Ort ± SS	F3 Ort ± SS	F4 Ort ± SS	t/p
Cinsiyet	Kadın	105	30.94 ± 5.91	37.37 ± 4.70	27.98 ± 5.17	24.84 ± 4.87	F1: -2.097/0.37
							F2: -2.537/0.12
	Erkek	94	29.04 ± 6.86	35.20 ± 6.86	28.22 ± 4.88	24.41 ± 4.74	F3: .339/0.735
							F4: .883/0.527
Medeni durum	Evli	125	29.98 ± 6.30	36.04 ± 5.46	28.26 ± 4.62	24.36 ± 4.57	F1: -.174/0.862
							F2: -.915/0.361
	Bekâr	74	30.14 ± 6.70	36.85 ± 6.76	27.81 ± 5.66	25.12 ± 5.17	F3: .613/0.540
							F4: -1.081/0.281
Çalışma şekli	Düzenli gündüz	177	29.97 ± 6.32	36.33 ± 5.93	28.24 ± 4.87	24.70 ± 4.76	F1: -.456/0.649
							F2: -.089/0.929
	Vardiyalı	22	30.63 ± 7.39	36.45 ± 6.48	26.86 ± 6.11	24.18 ± 5.17	F3: 1.220/0.224
							F4: .477/0.634
Güncel İSG takip	Evet	193	30.02 ± 6.40	36.35 ± 5.95	28.11 ± 4.99	24.64 ± 4.82	F1: -.304/0.762
							F2: .075/0.941
	Hayır	6	30.83 ± 7.93	36.16 ± 7.35	27.33 ± 6.62	24.66 ± 4.54	F3: .376/0.707
							F4: -.012/0.990
Bilimsel toplantı katılma	Evet	92	30.44 ± 6.91	36.97 ± 6.21	28.67 ± 5.60	24.88 ± 5.46	F1: -.813/0.417
							F2: 1.385/0.168
	Hayır	107	29.70 ± 6.00	35.80 ± 5.74	27.59 ± 4.44	24.43 ± 4.16	F3: 1.590/0.133
							F4: .645/0.520
Çalışma süresi	48 saate kadar	158	30.25 ± 6.27	36.73 ± 5.53	28.10 ± 5.20	24.48 ± 5.02	F1: .922 / 0.358
							F2: 1.530 / 0.132
	48 saat ve üstü	41	29.21 ± 7.04	34.85 ± 7.35	28.04 ± 4.33	25.24 ± 3.85	F3: .067/ 0.947
							F4: -.898/ 0.370

Tablo 4'te yer alan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, BATÖ alt boyutları (F1, F2, F3, F4) açısından katılımcıların eğitim durumu, meslek grubu, tehlike sınıfı ve meslekte toplam çalışma yılı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Bu bulgu; söz konusu sosyo-demografik ve mesleki değişkenlerin, çalışanların bilimsel araştırmaya yönelik tutumları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo 4. Çalışanların Üç veya Daha Fazla Gruplu Sosyo Demografik Özelliklerinin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeğine (BATÖ) Etkisi

Değişkenler		N	F1 Ort ± SS	F2 Ort ± SS	F3 Ort ± SS	F4 Ort ± SS
Eğitim durumu	Lise	2	32.0 ± 2.82	42.0 ± 2.82	27.0 ± 5.65	28.0 ± 1.41
	Ön lisans	60	30.13 ± 7.31	36.23 ± 6.81	27.83 ± 5.49	24.63 ± 5.19
	Lisans	65	30.46 ± 6.41	36.89 ± 5.28	27.69 ± 5.18	24.61 ± 4.99
	Lisansüstü	72	29.54 ± 5.77	35.79 ± 5.86	28.70 ± 4.48	24.58 ± 4.37
F/P			.300/0.826	.990/0.399	.578/0.630	.327/0.806
Meslek	İşyeri hekimi	5	30.20 ± 7.19	38.20 ± 6.37	28.20 ± 5.06	24.0 ± 4.35
	A Sınıfı İGU	27	31.22 ± 6.25	36.22 ± 6.59	28.88 ± 4.12	25.0 ± 4.53
	B Sınıfı İGU	47	28.78 ± 5.66	35.80 ± 4.49	28.80 ± 4.13	24.72 ± 4.18
	C Sınıfı İGU	95	30.22 ± 6.45	36.46 ± 6.09	27.74 ± 5.27	24.42 ± 4.96
	DSP	25	30.44 ± 7.82	36.68 ± 7.43	27.20 ± 6.42	25.08 ± 5.86
F/P			.713 / 0.584	.243/ 0.914	.712/ 0.584	.162/ 0.957
Tehlike sınıfı	Az tehlikeli	69	30.30 ± 6.07	37.30 ± 5.46	28.40 ± 4.72	24.84 ± 4.83
	Tehlikeli	46	28.76 ± 6.16	34.89 ± 6.40	27.89 ± 5.66	23.73 ± 5.44
	Çok tehlikeli	84	30.53 ± 6.83	36.35 ± 6.05	27.95 ± 4.95	24.97 ± 4.39
F/P			1.219/0.298	2.276/0.105	.202/ 0.818	1.075/0.343
Meslekte toplam çalışma yılı	0-2 yıl	78	30.41 ± 6.47	36.62 ± 6.50	28.50 ± 4.99	24.84 ± 4.83
	3-5 yıl	33	27.87 ± 6.06	35.60 ± 4.62	27.48 ± 5.93	25.21 ± 5.23
	6-10 yıl	44	30.04 ± 6.69	36.45 ± 6.39	28.02 ± 4.34	23.70 ± 4.60
	10 yıl ve üzeri	44	31.02 ± 6.21	36.29 ± 5.61	27.90 ± 5.10	24.79 ± 4.65
F/P			1.686/0.171	.229/0.876	.350/0.789	.772/0.511

Not: * $p<0.05$

Tablo 5'te BATÖ alt boyutları incelendiğinde, Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik (30.04 ± 6.43) ve Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum (36.34 ± 5.98) alt boyutlarında ortalama puanların görece yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin birinci ve ikinci faktörlerinin olumsuz ifadelerden oluşması dikkate alındığında, bu bulgu katılımcıların araştırmalara yardımcı olmaya isteksizlik düzeylerinin ve araştırmalara yönelik olumsuz tutumlarının belirgin olduğunu göstermektedir.

Buna karşın, olumlu ifadelerden oluşan üçüncü ve dördüncü faktörlere ait ortalamalar da yüksektir. Katılımcıların Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum (28.09 ± 5.02) ve Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum (24.64 ± 4.80) alt boyutlarından aldıkları yüksek puanlar, araştırmalara ve araştırmacılara

yönelik olumlu eğilimlerin de güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, tüm alt boyutlarda elde edilen Cronbach alfa değerlerinin 0.871 ile 0.929 arasında değişmesi, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamaları (N:199)

BATÖ alt boyutlar	Alt ve üst değerler	X (ss)	Cronbach alfa
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	8-40	30.04(6.43)	0.871
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	9-45	36.34 (5.98)	0.878
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	7-35	28.09 (5.02)	0.929
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	6-30	24.64 (4.80)	0.929

Tablo 6 incelendiğinde, çalışanların yaşı ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ) alt boyutları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda yaş ile yalnızca F3 alt boyutu arasında pozitif yönde, çok zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.150$, $p<0.05$). Buna göre yaş arttıkça F3 alt boyut puanlarının da hafif düzeyde arttığı söylenebilir.

Ayrıca alt boyutlar arasındaki ilişkiler incelendiğinde, F1 ile F2 arasında güçlü düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0.739$, $p<0.01$). Bunun yanında F2 ile F3 arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ($r=0.203$, $p<0.01$), F2 ile F4 arasında pozitif yönde çok zayıf düzeyde ($r=0.158$, $p<0.05$) ve F3 ile F4 arasında pozitif yönde güçlü düzeyde ($r=0.643$, $p<0.01$) anlamlı ilişkiler saptanmıştır. F1 ile F2 arasındaki güçlü pozitif ilişki, araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik arttıkça araştırmalara yönelik olumsuz tutumun da arttığını göstermektedir. Benzer şekilde, F3 ile F4 arasındaki güçlü pozitif ilişki, araştırmalara yönelik olumlu tutuma sahip bireylerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının da yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, ölçeğin olumsuz ve olumlu tutum boyutlarının kendi içinde tutarlı bir yapı sergilediğini ve katılımcıların araştırmalara yönelik tutumlarının benzer eğilimler doğrultusunda şekillendiğini düşündürmektedir.

Tablo 6. Çalışanların yaşı ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ) Alt Faktörleri Arasındaki İlişkisi

Değişkenler	1	2	3	4	5
Yaş	1	.036	.007	.150*	.078
F1		1	.739**	.103	.015
F2			1	.203**	.158*
F3				1	.643**
F4					1

Not: * $p<0.05$, ** $p<0.01$

Tartışma

Bu araştırma Türkiye’de çalışan iş sağlığı ve güvenliği (İSG) profesyonellerinin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Yaptığımız çalışma Türkiye’de İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını inceleyen ilk çalışmadır.

Her yıl düzenli aralıklarla yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu istatistik yıllığı verileri incelendiğinde 2024 yılında toplamda 733,646 sigortalının iş kazası geçirdiği ve bu kazalardan 1897’sinin ölümlle sonuçlandığı görülmektedir (Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yılları). İşyerlerinde İSG kültürünün oluşmasında ve gerekli sağlık ve güvenlik hizmetlerin sağlanmasında önemli yer tutan İSG profesyonelleri iş kazalarını azaltmada ve gerekli önlemleri almada önemli bir yer almaktadır. Bu nedenle İSG profesyonellerinin değişen ve dönüşen dünyada ki bilimsel kalite ve yeniliği yakından takip etmesi hem çalışanlar hem de kendileri için önem arz etmektedir.

Son yıllarda, dünyada ve ülkemizde iş kazaları ile meslek hastalıklarının önlenmesine yönelik olarak çeşitli İSG kuralları uygulanmaktadır. Bu kurallar, İSG’ye ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde hayata geçirilmektedir. Söz konusu düzenlemelerin etkin biçimde uygulanması ve izlenmesi ise İSG profesyonellerinin sorumluluğundadır. Bu nedenle, İSG profesyonellerinin görev ve sorumlulukları büyük önem taşımaktadır (Atalı vd., 2023).

Çalışmamızda İSG profesyonellerinin %46,2’sinin bilimsel toplantılara katıldığı belirlenmiştir. Ancak bilimsel toplantılara katılım durumuna göre Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgu, bilimsel toplantılara katılımın tek başına bilimsel araştırmalara yönelik tutumları etkileyen bir faktör olmadığını düşündürmektedir. Bununla birlikte bilimsel toplantıların sıklığı, içeriği ve katılım motivasyonları gibi değişkenlerin değerlendirilmesiyle daha ayrıntılı sonuçlara ulaşılabileceği değerlendirilmektedir.

Literatürde İSG profesyonellerinin bilimsel toplantılara katılma durumu ile ilgili çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak diğer meslekler ile yapılan çalışmalara bakıldığında, hemşirelerin %66’sının hemşirelik ile ilgili güncel gelişmeleri takip ettiği belirlenmiştir (Kanadlı vd., 2024). Öğretmenler ile yapılan bir çalışmada ise %61’inin bazen bilimsel etkinliklere katıldıkları tespit edilmiştir (Baran vd., 2020). Asistan hekimler ile yapılan bir çalışmada ise %33,3’ünün bilimsel toplantılara yeterli düzeyde katılım sağladıklarını ifade etmişlerdir (Çeler, 2015). Bu sonuçlarının çalışmamızı desteklediği görülerek, ülkemizde İSG profesyonellerinin bilimsel araştırma konusundaki tutumu yansıttığı söylenebilir.

Bu çalışmada haftalık çalışma süresine göre bilimsel araştırmalara yönelik tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bununla birlikte literatürde yoğun çalışma temposunun bireylerin bilimsel faaliyetlere ayırdıkları zamanı azaltabildiği bildirilmektedir. Örneğin hekimler üzerinde yürütülen bir çalışmada katılımcıların büyük bir kısmı yoğun çalışma yükü nedeniyle bilimsel ve akademik faaliyetlere yeterince zaman ayıramadıklarını ifade etmiştir (Kumaş & Yücel Beyaztaş, 2007). Ancak mevcut çalışmada benzer bir ilişkinin ortaya çıkmaması, araştırma grubunun özellikleri veya çalışma koşullarındaki farklılıklardan kaynaklanmış olabilir.

Bu çalışmada, yaş ile BATÖ'nün Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum alt boyutu arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Buna karşın, üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada yaş ile araştırmaya yönelik farkındalık ve tutum arasında anlamlı bir ilişki saptanmış; daha genç katılımcıların araştırmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu bildirilmiştir (Can vd., 2020). Öğrencilerle yürütülen bir başka çalışmada ise yaş arttıkça bilimsel araştırmaya yönelik tutumların olumsuz yönde değiştiği, ancak bu değişimin tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirtilmiştir (Göksel & Yıldız, 2021). Bu farklılığın, araştırma gruplarının mesleki deneyim, sorumluluk düzeyi ve çalışma koşulları açısından birbirinden ayrışmasından kaynaklanmış olabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, Türkiye’de çalışan iş sağlığı ve güvenliği (İSG) profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını inceleyen ilk araştırmalardan biri olması bakımından literatüre katkı sağlamaktadır. Araştırma bulguları, İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının cinsiyet, medeni durum, çalışma şekli, eğitim düzeyi, meslek grubu, çalışılan işyerinin tehlike sınıfı, meslekte toplam çalışma yılı, haftalık çalışma süresi, güncel İSG gelişmelerini takip etme durumu ve bilimsel toplantılara katılım durumuna göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte yaş ile ölçeğin bir alt boyutu arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular, İSG profesyonellerinin bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının incelenen sosyodemografik ve mesleki değişkenlerden büyük ölçüde bağımsız olduğunu göstermektedir. Bu nedenle gelecekte yapılacak çalışmalarda, bilimsel araştırmalara yönelik tutumları etkileyebilecek örgütsel, bireysel ve psikososyal faktörlerin incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca farklı bölgelerden ve daha geniş örneklemelerden veri toplanması, nitel ve karma yöntemlerin kullanılması, konunun daha kapsamlı değerlendirilmesine ve bulguların genellenebilirliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Yazarların Katılım Oranları

Bu çalışmaya; çalışmanın tasarımı, oluşturma, literatür taramasını yapma, veri toplama, veri analizi yapma ve makaleyi son haline getirme aşamalarında tüm yazarlar eşit katkıda bulunmuştur.

Kaynakça

- Aisya Maulida Agusdin, A., & Nurmayanti, S. (2022). The effect of knowledge, perception, attitude, and culture on occupational safety and health behavior. *International Journal of Innovative Science, Engineering & Technology*, 9(1), 155–166. www.decks.go.id
- Alli, B. O. (2008). *Fundamental principles of occupational health and safety* (2nd ed.). International Labour Organization.
- Atalı, G., Ağar, A., Tuğrul, İ., & Acar, M. N. (2023). İSG profesyonellerinin (işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, diğer sağlık personeli) depresyon düzeyleri ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Güvence*, (23), 969–987. <https://doi.org/10.21441/sosyalguvence.1359015>
- Aydın, Y., Adıgüzel, A., & Topal, E. A. (2015). Ebe ve hemşirelerin bilimsel çalışmalara yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Journal of Human Rhythm*, 1(4), 168–175.
- Baran, M., Baran, M., Efe, H. A., & Maskan, A. (2020). Fen alanları öğretmenleri ve fen alanları öğretmen adaylarının FeTeMM (STEM) farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1–29.
- Bilir, N. (2019). *İş sağlığı ve güvenliği*. Güneş Tıp Kitabevleri.
- Can, R., Tambağ, H., & Sürmeli, F. C. (2020). Öğrencilerin hemşirelikte araştırmalara yönelik tutum ve farkındalıkları. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 207–213. <https://doi.org/10.47115/jsbs.770031>
- Çeler, A. (2015). Tıp fakültesindeki araştırma görevlilerinde depresyon düzeyinin iş doyumu ile ilişkisinin incelenmesi. *Konuralp Medical Journal*, 7(3), 125–134. <https://doi.org/10.18521/ktd.56232>
- Cerev, G., & Yenihan, B. (2021). İş güvenliği uzmanı adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları üzerine bir araştırma. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 41–64. <https://doi.org/10.33399/biibfad.841013>
- de Jong, S. P., Ketting, E., & van Drooge, L. (2020). Highly esteemed science: An analysis of attitudes towards and perceived attributes of science in letters to the editor in two Dutch newspapers. *Public Understanding of Science*, 29(1), 37–52. <https://doi.org/10.1177/0963662519888936>
- Erdoğan, E., & Genç, K. G. (2023). İş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin temel sorunları. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 57–93. https://doi.org/10.54838/bilgi_sosyal.1289671
- Ertas, M. F. (2023). İş güvenliği uzmanlarının iş yüklerinin iyileştirilmesi için yönetimsel strateji önerileri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 626–644. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1247291>
- Fonseca, C., Pettitt, J., Woollard, A., Rutherford, A., Bickmore, W., Ferguson-Smith, A., & Hurst, L. D. (2023). People with more extreme attitudes towards science have self-confidence in their

- understanding of science, even if this is not justified. *PLoS Biology*, 21(1), e3001915. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.3001915>
- Göksel, A. G., & Yıldız, L. (2021). Üniversite öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları: Spor bilimleri fakültesi örneği. *Eurasian Research in Sport Science*, 6(1), 1–14. <https://doi.org/10.29228/ERISS.1>
- Hernández, R., Saavedra-López, M., Calle-Ramírez, X., & Rodríguez-Fuentes, A. (2021). Index of undergraduate students' attitude towards scientific research: A study in Peru and Spain. *Journal Pendidikan IPA Indonesia*, 10(3), 416–427. <https://doi.org/10.15294/jpii.v10i3.30442>
- Hernandez, R. M., Montes-Valer, E., Mamani-Benito, O., Ortega-Pauta, B. I., Saavedra-Lopez, M. A., & Calle-Ramirez, X. M. (2022). Index of attitude towards scientific research in Peruvian psychology students. *International Journal of Education and Practice*, 10(2), 204–213. <https://doi.org/10.18488/61.v10i2.2976>
- Kanadlı, K. A., Aşkar, S. E., Söylemez, G. K., Kara, B., & Odabaşı, R. (2024). Hemşirelerin bilimsel çalışmalara yönelik tutumları: Bir üniversite hastanesi örneği. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 11(2).
- Karakaya, A., & Sancı, V. (2017). İş güvenliği uzmanlarının iş tatminleri üzerine bir araştırma: Karadeniz bölgesi örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 1-13.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A., & Yeşil, R. (2011). Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(3), 961–973.
- Kumaş, H., & Yücel Beyaztaş, F. (2007). Türkiye'deki hekimlerin çalışma koşullarının irdelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 29(3), 123–127.
- Landa-Blanco, M., & Cortés-Ramos, A. (2021). Psychology students' attitudes towards research: The role of critical thinking, epistemic orientation, and satisfaction with research courses. *Heliyon*, 7(12), e08664. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e08664>
- Lesińska-Sawicka, M. (2022). Nurses' attitudes towards selected social groups: Cross-sectional survey among Polish nurses. *Healthcare*, 10(2), 249. <https://doi.org/10.3390/healthcare10020249>
- Mukaka, M. M. (2012). A guide to appropriate use of correlation coefficient in medical research. *Malawi Medical Journal*, 24(3), 69–71.
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4th ed.). SAGE Publications.
- Rutjens, B. T., Heine, S. J., Sutton, R. M., & van Harreveld, F. (2018). Attitudes towards science. In J. M. Olson (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 57, pp. 125–165). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/bs.aesp.2017.08.001>

- Sosyal Güvenlik Kurumu. (2025). *Sosyal güvenlik kurumu istatistik yıllıkları*.
<https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4/>
- Tai, R. H., Ryoo, J. H., Skeeles-Worley, A., Dabney, K. P., Almarode, J. T., & Maltese, A. V. (2022). (Re-)designing a measure of students' attitudes toward science: A longitudinal psychometric approach. *International Journal of STEM Education*, 9(1), 12. <https://doi.org/10.1186/s40594-022-00319-1>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D., İflazoğlu, B., & Yılmaz, D. U. (2020). İntörn hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 27–35. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.716893>